

Miten monimutkaisista haasteista voi saada otteen - Hyvinvointi- ja turvallisuustieto käyttöön Lapissa

Eija Raasakka ja Pia Keränen
Lapin ammattikorkeakoulu

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN AMK⁷
Lapland University of Applied Sciences

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN LIITTO

Lapin turvallisuusverkosto

- Lähtenyt liikkeelle matkailun turvallisuustyöstä
- Arjen turvallisuus keskeistä
- Epävirallinen, monitoimijainen, avoin verkosto jossa tasavertaisia toimijoita
 - Hyvinvointialue, Lapin liitto, Lapin aluehallintovirasto, turvallisuusviranomaiset, järjestöt, Lapin korkeakoulut, seurakunta
- Lähtökohta: miten yhdessä kohdistetaan resurssit tehokkaammin
- Turvallisuusverkoston johtajakokous 2-3/krt vuosi, "aamukahvit" kerran kuussa
- Yhteisiä kehittämishankkeita

Kuvituksena Lapin arjen turvallisuuden tiekartan sisäsivuilla on käytetty Karungin koulun 1-3.luokkalaisten lasten piirustuksia. He osallistuivat keväällä 2021 Arjen turvallisuuden tiekartta -hankkeen 'Milloin sinulla on turvallinen olo?' -piirustuskilpailuun.

Tiedolla johtamisen tarve

- Tarve tiedolla johtamisen kehittämiseksi nousi erityisesti 'Arjen turvallisuuden tiekartta' –hankkeessa 2021
- Tiekartta sisältää kymmeniä toimenpiteitä

SISÄLLYS

1. TAUSTA	4
2. PROSESSI	6
3. STRATEGISET LÄHESTYMISTAVAT	8
3.1 SWOT-perusteinen strateginen lähestymistapa	9
3.2 Lapin arjen turvallisuuden tiekartan toteutuminen vastuutahoittain	10
4. VISIO JA TAVOITTEET	11
5. TOIMENPIDEKOKONAISUUDET	12
5.1 Asuin- ja kotiympäristön turvallisuuden edistäminen	13
5.2 Digitaalisuuden edistäminen	15
5.3 Järjestö- ja kansalaistoiminnan roolin vahvistaminen ja toiminnan jatkuvuus	17
5.4 Lapin elinvoimaisuuden vahvistaminen ja edunvalvonta	19
5.5 Liikkumisen turvallisuuden kehittäminen	21
5.6 Osallisuuden kasvattaminen	23
5.7 Paikallisen ja alueellisen arjen turvallisuustyön mallien vahvistaminen	25
5.8 Sosiaalisesti kestävä talouden edistäminen	27
5.9 Tiedolla johtamisen edistäminen	29
5.10 Yhteisöllisyyden kasvattaminen	31
6. SEURANTA JA JATKUVUUS	33
7. TEKIJÄT JA TAUSTATUKI	34
LIITE 1. TOTEUTUMISEN SEURANTALOMAKE	35

Kuvituksena Lapin arjen turvallisuuden tiekartan sisäisivuilla on käytetty Karungin koulun 1-3.luokkalaisten lasten piirustuksia. He osallistuivat keväällä 2021 Arjen turvallisuuden tiekartta -hankkeen 'Milloin sinulla on turvallinen olo?' -piirustuskilpailuun.

Euroopan unionin
osarahoittama

Yhdessä tunnistetut kehittämistarpeet

s.13	1. Asuin- ja kotiympäristön turvallisuuden edistäminen	s.23	6. Osallisuuden kasvattaminen
s.15	2. Digitaalisuuden edistäminen	s.25	7. Paikallisen ja alueellisen arjen turvallisuustyön mallien vahvistaminen
s.17	3. Järjestö- ja kansalaistoiminnan roolin vahvistaminen ja toiminnan jatkuvuus	s.27	8. Sosiaalisesti kestävä talouden edistäminen
s.19	4. Lapin elinvoimaisuuden vahvistaminen ja edunvalvonta	s.29	9. Tiedolla johtamisen edistäminen
s.21	5. Liikkumisen turvallisuuden kehittäminen	s.31	10. Yhteisöllisyyden kasvattaminen

oreista ilmiöihin

Tarve: Tarve helposti saatavilla olevalle, ajantasaiselle ja monia eri lähteitä yhdistävälle tiedolle, joka olisi laajasti saatavilla mm. yritysten, järjestöjen, kuntien ja viranomaisten käyttöön.

Järjestötieto ja järjestöissä oleva kokemustieto on saatava entistä paremmin verkostoyhteistyöhön mukaan. Tiedonkeruun lisäksi tarvitaan osaamista tiedon analysointiin ja käyttöön.

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN LIITTO

INDI - Indikaattoreista ilmiöihin

Hyvinvointi- ja turvallisuustiedolla johtaminen Lapissa

**Euroopan unionin
osarahoittama**

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN LIITTO

INDI-hanke

Tavoite: Vahvistaa ilmiöpohjaisuutta, ennakointia ja laadullista tietopohjaa hytu-tiedolla johtamisessa **digitaalista ratkaisua testaamalla**.

Tarve: Hyödyntää laadullista ja ilmiöpohjaista hyvinvointi- ja turvallisuustietoa päätöksenteossa. Kerätä, jakaa ja analysoida tietoa helposti käytettävään muotoon.

Tulos: Demoversio digitaalisesta työkalusta, jonka avulla voidaan edistää ilmiöpohjaisuutta, ennakointia ja laadullisen tiedon hyödyntämistä Lapissa.

Toteutusaika: 9/2023 – 6/2025

Toteuttajat: Lapin AMK ja Lapin yliopisto

Rahoitus: EAKR, rahoittaja Lapin liitto.

Kokonaisbudjetti 361 844 EUR, josta EU- ja valtion rahoitusta 289 475 EUR.

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

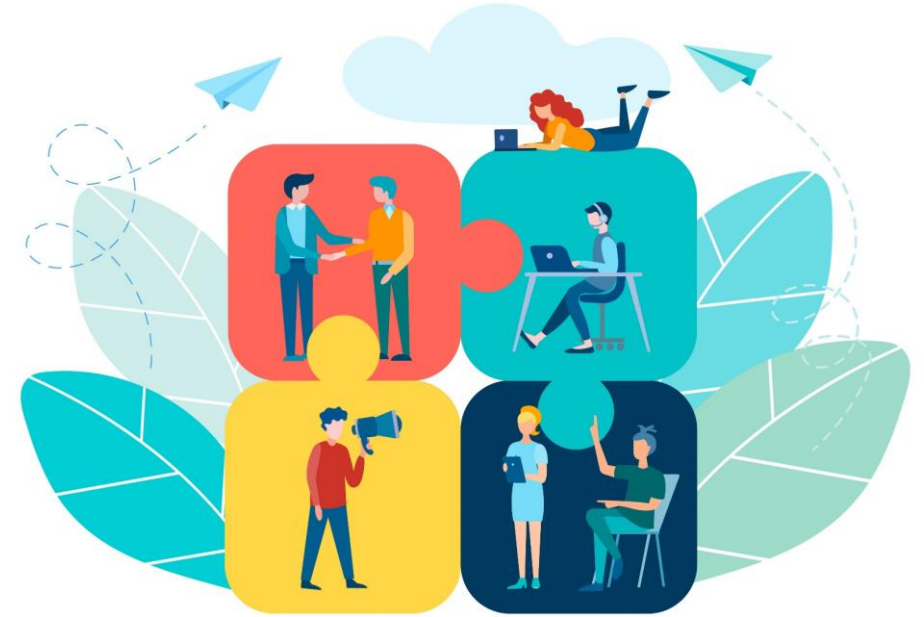
LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN LIITTO

Hanketiimi

- Lapin AMK
 - projektipäällikkö Eeva Helameri
 - suunnittelija Teija Kanto
 - asiantuntija/tiedolla johtaminen Tuomo Lindholm
 - asiantuntija/digitaalisuus Pia Keränen
- Lapin yliopisto
 - asiantuntija/hyvinvointijohtaminen Hanna Vakkala
 - suunnittelija Sini Yli-Suvanto (9 kk)
- Lapin hyvinvointi- ja turvallisuustoimijat
 - Ohjausryhmä
 - Asiantuntijaryhmä
 - Hankkeen toimenpiteiden kautta

www.indikaattoreistailmioihin.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

Aikataulu

1. Taustakartoitus: kysely, haastattelut, työpajat → raportti

9KK: 9/2023 – 5/2024

2. Digitaalisen työkalun demo

9KK: 9/2023 – 5/2024

2.1 Kartoitetaan mahdolliset digitaaliset vaihtoehdot demoa varten: olemassa olevat digiratkaisut, tekoäly, globaalit ennakointialustat

2.2 Toteutetaan demo laadullisen ja ilmiöpohjaisen tiedon keräämiseksi, jakamiseksi ja analysoimiseksi yhteistyökumppanien ja loppukäyttäjien kanssa

2.3 Demon testaus sekä jatkuvuuden, pysyvyyden ja ylläpidon selvittäminen

10KK: 5/2024 - 4/2025

6KK: 1/2025 – 6/2025

**Euroopan unionin
osarahoittama**

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN LIITTO

Taustakartoitus nykytilanteesta ja tarpeista

Toimijoilla oleva hytu-tieto sekä nykyiset hytu-tiedolla johtamisen käytännöt (kerääminen, organisointi, analysointi, jakaminen, hyödyntäminen) sekä tarpeet hytu-tiedon ja tiedolla johtamisen edistämiseen digitaalisen työkalun kehittämiseksi

Kysely

Tammikuu 2024:

- 107 vastaajaa Lapin alueelta
- Vastanneet edustivat järjestöjä (43 %), kuntia (22 %), yrityksiä (13 %), seurakuntia tai muita uskonnollisia yhteisöjä (9 %), hyvinvointialuetta (7%) + muut (4%)

Haastattelut

Helmi-maaliskuu 2024:

- 17 haastateltua
- Yritykset, Lapha, viranomaiset, järjestöt, kunnat

INDI-työpajat

Huhti-toukokuu 2024:

- 6 työpajaa: osallistujia noin 70
- Yritykset, Lapha, viranomaiset, järjestöt, seurakunnat, kunnat

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN LIITTO

Alustavia tuloksia

Millaiset haasteelliset asiat tai teemat ihmisten elämässä nousevat toistuvasti esiin?

Hyvinvointi- ja turvallisuustietoa
tunnistettiin erilaisten kohderyhmien
osalta:

lapset ja nuoret, perheet, työikäiset,
ikääntyvät, vähemmistöt.

Muita huomioita

- Jotta hyvinvointi- ja turvallisuustiedon käyttö hyödyttäisi Lapin aluetta optimaalisesti, **tarvitaan työkalun ohella muutoksia toimintatapoihin**
 - Toiminnan laajeneminen edellyttää luottamuksellisen tietokulttuurin kehittämistä organisaatioiden sisältä laajaan toimijakenttään
 - Resurssikysymys?
- Avoimen, **laadullisen** tiedon lähteiden saatavuus
- Työkalun potentiaali nähdään laajasti
- **Kyselyn, haastatteluiden ja työpajojen pohjalta valitaan ilmiöt demoon**

TAVOITE 1:
Ilmiö tuodaan näkyväksi.

TAVOITE 2:
Ilmiö tunnistetaan ja tulkitaan.

TAVOITE 3:
Ilmiölle luodaan globaali/lokaalikonteksti.

TAVOITE 4:
Madalletaan kynnystä välittää
sidosryhmät ylittävää tietoa.

TAVOITE 5:
Hiljaisten signaalien havaitseminen.

TAVOITE 6:
Tiedontarpeiden tunnistaminen
ja välittäminen alueellisesti.

TAVOITE 7:
Tiedon tuominen päätöksentekoon.

TAVOITE 8:
Ennaltahekäisevän työn käynnistyminen.

Tavoitteen määrittely keskeistä

Mitä digitaalisella ratkaisulla eli demolla oikeastaan haetaan?

Laadullisen ilmiöpohjaisen tiedon kerääminen

Ratkaisuehdotus

Menetelmä:

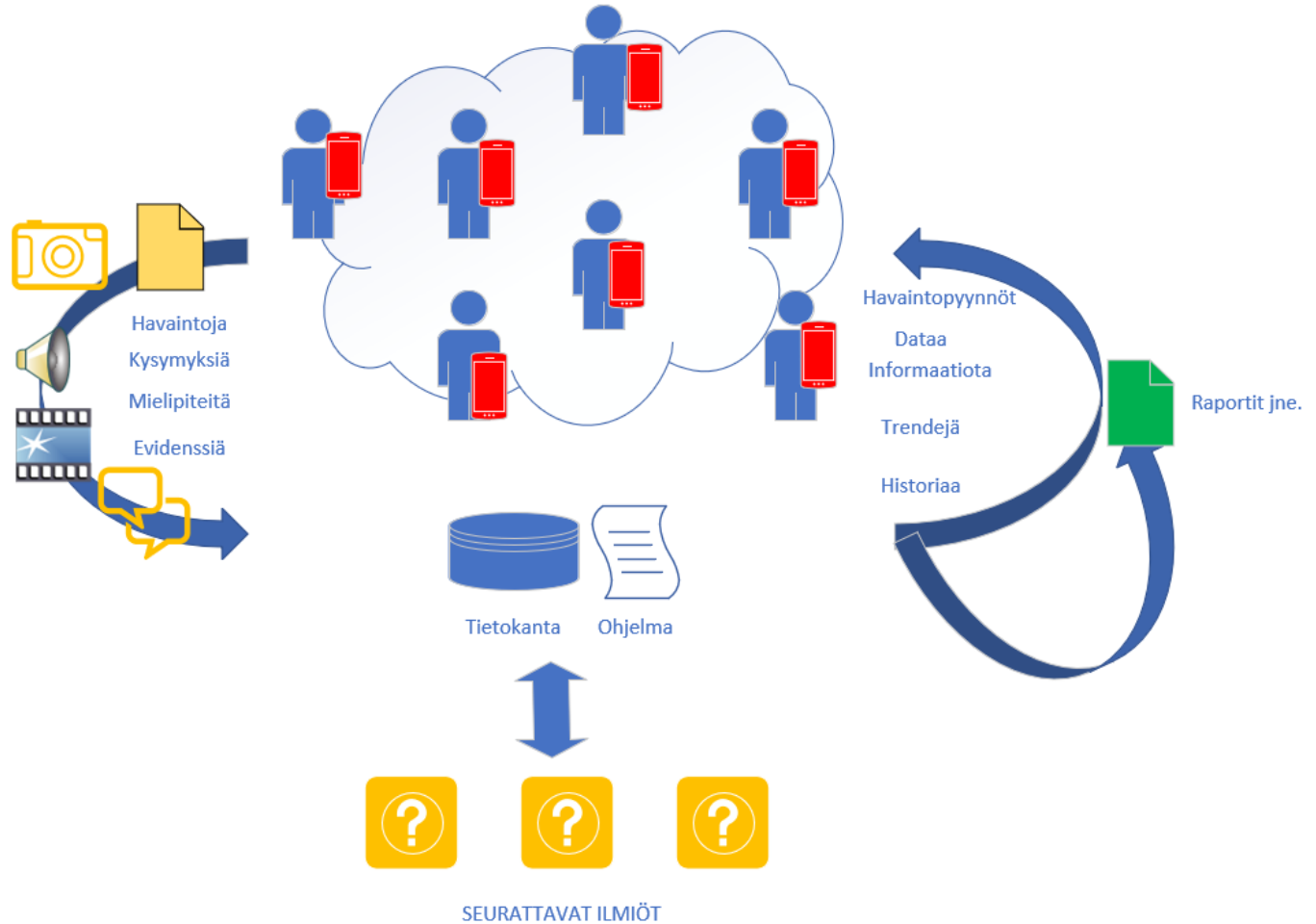
Mobiilisovellus, jolla voi kirjata ylös tapahtuma matalalla kynnyksellä (välittömästi)

Aineisto:

Havaintoja kentältä

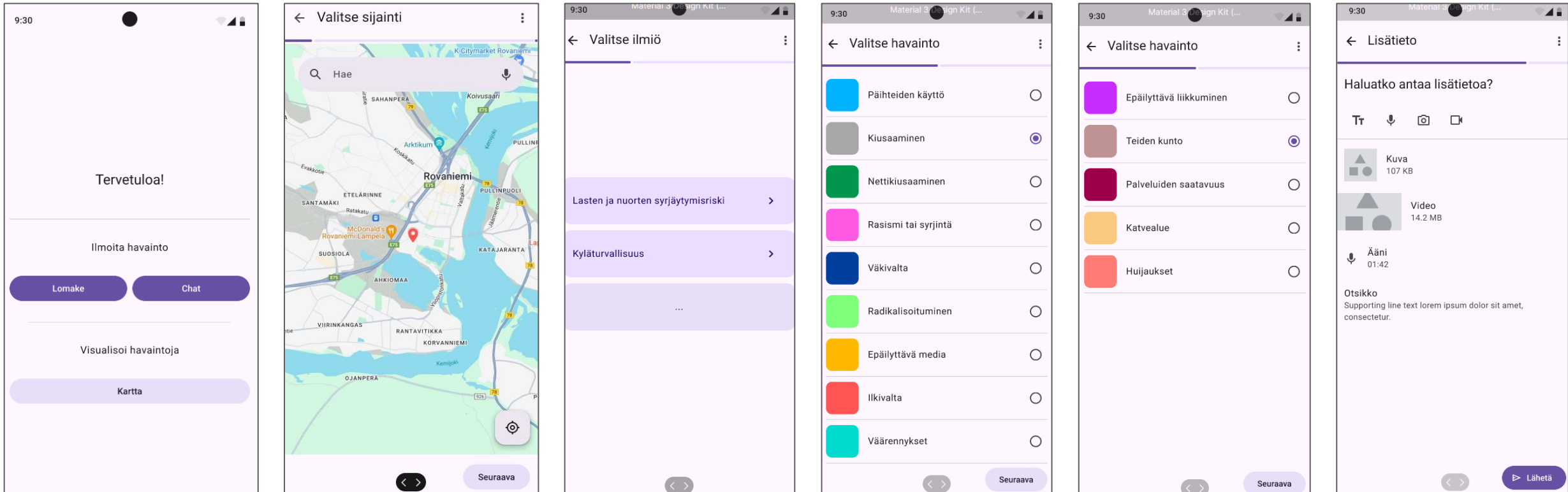
Lopputulos:

Kuvailuja erilaisista huomioista, paikkasidonnainen

Havaintotiedon kerääminen

1. mallinnus (lomake)

The mockup displays a six-screen mobile application for reporting observations. The screens are as follows:

- Screen 1:** Welcome screen with the text "Tervetuloa!", a button "Ilmoita havainto", and two buttons "Lomake" and "Chat". Below is a section "Visualisoi havaintoja" with a "Kartta" button.
- Screen 2:** "Valitse sijainti" (Select location) screen showing a map of Rovaniemi with a search bar "Hae" and a "Seuraava" button at the bottom.
- Screen 3:** "Valitse ilmiö" (Select phenomenon) screen with a list of categories: "Lasten ja nuorten syrjäytymisriski", "Kyläturvallisuus", and an ellipsis "...".
- Screen 4:** "Valitse havainto" (Select observation) screen with a list of observation types: "Päihteiden käyttö", "Kiusaaminen", "Nettikiusaaminen", "Rasismi tai syrjintä", "Väkivalta", "Radikalisoituminen", "Epäilyttävä media", "Ilkivalta", and "Väärennys".
- Screen 5:** "Valitse havainto" (Select observation) screen with a list of observation types: "Epäilyttävä liikkuminen", "Teiden kunto", "Palveluiden saatavuus", "Katvealue", and "Huijaukset".
- Screen 6:** "Lisätieto" (Additional information) screen with the question "Haluatko antaa lisätietoa?", options for "Kuva" (107 KB) and "Video" (14.2 MB), an "Ääni" (01:42) option, and a text field "Otsikko" with placeholder text "Supporting line text lorem ipsum dolor sit amet, consectetur.".

Mallinnus: Onni Court

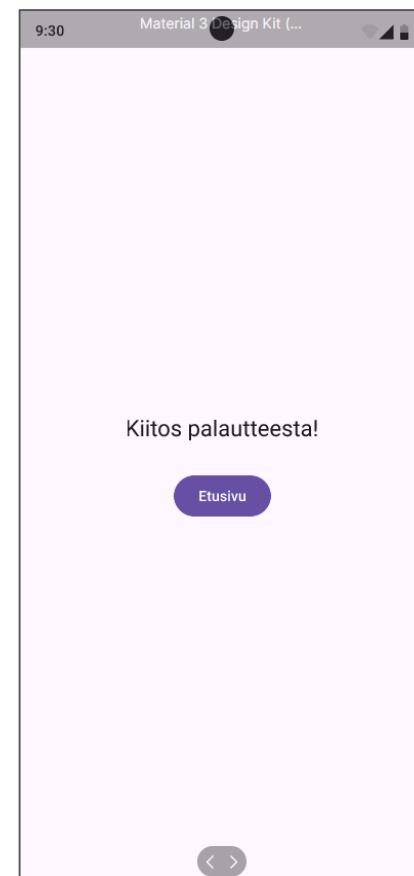
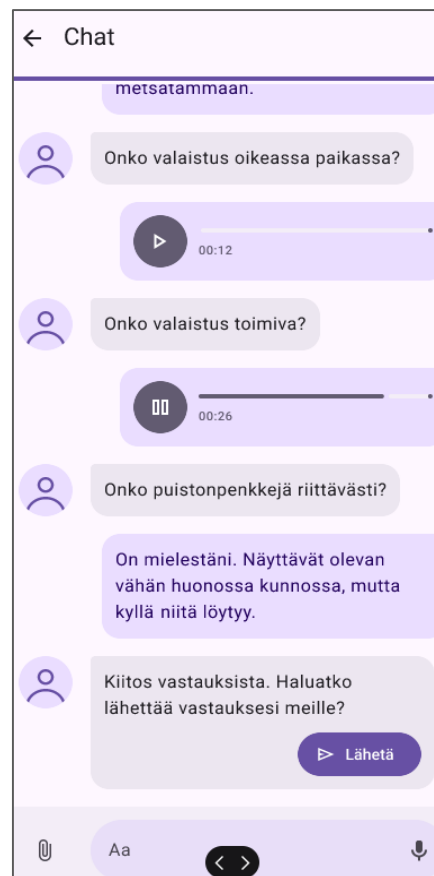
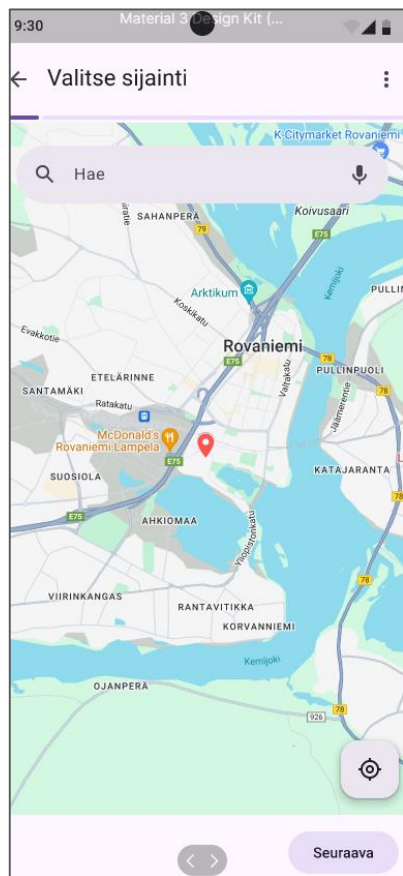

Euroopan unionin
osarahoittama

Havaintotiedon kerääminen

1. mallinnus (chat)

Mallinnus:
Onni Court

Havaintotiedon kerääminen: mobiilisovelluksen malli

QR-koodi mobiilisovelluksen malliin.
Voitte kokeilla omalla kännykällä.
Linkki vie Figma-työkaluun.

[App - Material 3 Design Kit \(Community\) \(figma.com\)](https://www.figma.com/community/designkit/material3)

Euroopan unionin
osarahoittama

Laadullisen ilmiöpohjaisen tiedon analyysi

Ratkaisuehdotus

Menetelmä:

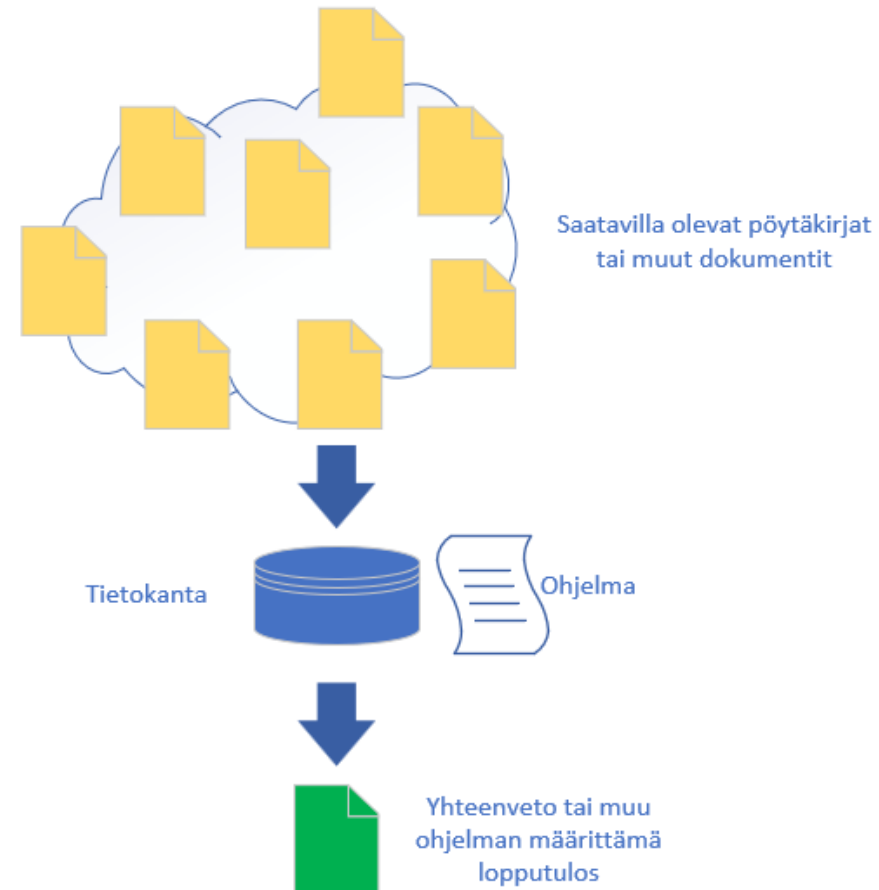
Tekoäly apuna analyysissä

Aineisto:

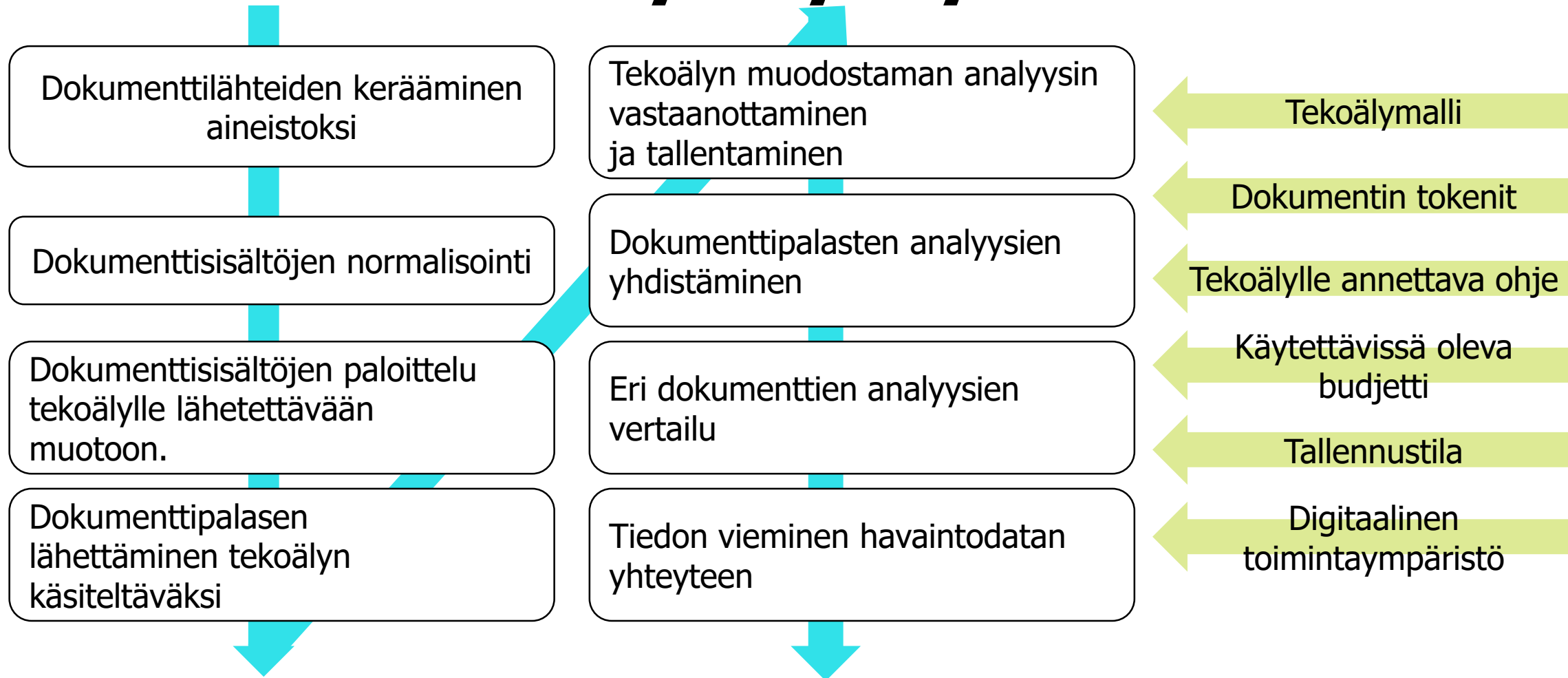
Kokoelma HyTu-tietoa koskevia muistioita, raportteja

Lopputulos:

- 1 Yhteenveto suosituksista, päätöksistä,
- 2 Vertailu dokumenttien sisällöistä

Huomioita tekoälyn hyödyntämisestä


```

encoding_token = os.getenv('OPENAI_ENCODING_TOKEN')
encoding = tiktoken.get_encoding(encoding_token)
tokenlimit = int(os.getenv('OPENAI_TOKEN_LIMIT'))

# NEW
tochunkedtxtfiles = [] # only filename
# check if txt file is already chunked -> remove from txtfilelist
for i in range(len(txtfilelist)):
    curr_filename = txtfilelist[i].split('.')
    curr_filename = curr_filename[0]
    log.debug("Check if file is chunked file_%s: %s", i+1, curr_filename)

```

```

if(len(chunkedfilelist)==0):
    tochunkedtxtfiles.append(txtfilelist[i])
    log.debug("Add file to be chunked: %s ", txtfilelist[i])

```

```

for chunkedfilename in tochunkedtxtfiles:
    log.debug("Chunking file: %s", chunkedfilename)
    # chunk the file into smaller pieces
    for i in range(0, len(chunkedfilename), chunk_size):
        curr_filename = chunkedfilename[i:i+chunk_size]
        log.debug("Chunked file: %s", curr_filename)

```

```

fulltext = read_file_into_buffer(chunkedfilename)
nbrotf = len(fulltext)
nbrotf = len(fulltext)

```

```

textchunk = read_file_into_buffer(chunkedfilename)
nbrotf = len(textchunk)
nbrotf = len(textchunk)

```

```

# update the chunkedfilelist
chunkedfilelist.append(chunkedfilename)
# repeat until all files are chunked
for i in range(len(chunkedfilelist)):
    chunkedfilename = chunkedfilelist[i]
    full_filename = chunkedfiledir_fullpath + "\\"
    full_filename = full_filename + chunkedfilename

```

```

textchunk = read_file_into_buffer(chunkedfilename)
responsefile = responsefilename(chunkedfilename)

```

```

# read a chunk of the file
# repeat until all files are chunked
for i in range(len(chunkedfilelist)):
    chunkedfilename = chunkedfilelist[i]
    full_filename = chunkedfiledir_fullpath + "\\"
    full_filename = full_filename + chunkedfilename
    textchunk = read_file_into_buffer(chunkedfilename)
    responsefile = responsefilename(chunkedfilename)

```

```

# open file
def read_file_into_buffer(filename):
    with open(filename, 'r') as file:
        file_contents = file.read()
    return file_contents

# handle one file for third query
def handle_third_query(text_for_analysis, openai_model):
    # 1. prompti openai:lle
    prompt = f"""
    Tehtäväsi on auttaa hyvinvointi- ja turvallisuusalan asiantuntijaa muodostamaan tilannekuva hyvinvoinnin ja turvallisuuden ilmiöistä
    johon yksilöidään turvallisuuspoikkeamia ja ilmiöitä ajankohtaisista havainnoista. Kirjoita yhteenvedo annetusta HyTu-tekstistä, j

```

```

except:
    log.error("Error while sending request to openai")

return response.choices[0].message.content

# open file
def read_file_into_buffer(filename):
    with open(filename, 'r') as file:
        file_contents = file.read()
    return file_contents

# handle one file for third query
def handle_third_query(text_for_analysis, openai_model):
    # 1. prompti openai:lle
    prompt = f"""
    Tehtäväsi on auttaa hyvinvointi- ja turvallisuusalan asiantuntijaa muodostamaan tilannekuva hyvinvoinnin ja turvallisuuden ilmiöistä
    johon yksilöidään turvallisuuspoikkeamia ja ilmiöitä ajankohtaisista havainnoista. Kirjoita yhteenvedo annetusta HyTu-tekstistä, j

```

GPT-3.5-turbo-0125

API requests 180

Tokens 1,532,890

GPT-4-turbo-2024-04-09

API requests 8

Tokens 92,512

Usage

Cost Activity

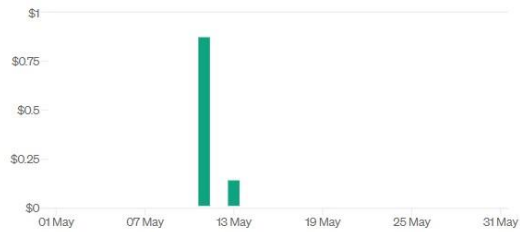
Monthly Spend \$1,81

GPT-3.5 Turbo \$0.82

GPT-4 Turbo \$0.99

**Euroopan unionin
osarahoittama**

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN LIITTO

Demoa kohti

Valitaan 4-6 yhteistyökumppania yhteiskehittämiseen

Rakennetaan demo

Testataan demoa
Kerätään palautetta

INDI demo –työpajat ja demon etäesittelytilaisuuksia eri toimijatahoille: palaute, ajatukset jatkoon.

Suosituksat jatkoon, mitä seuraavaksi?

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN LIITTO

Kiitos!

www.indikaattoreistailmioihin.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN LIITTO